

Krizový plán

Krizový plán vychází z těchto dokumentů:

1. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28
2. Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí a mládeže
3. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů
4. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů
5. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
6. Vyhláška č. 116/2011 Sb., která mění vyhlášku č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních
7. Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže č. j.: 21291/2010-28
8. Metodický pokyn k MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č. j. 22 294/2013-1
9. Metodický pokyn k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č. j. 20 006/2007-51
10. Metodický pokyn k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j. 14 423/1999-22
11. Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví č. j. 10 194/2002-14
12. Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí – žáků ve školských zařízeních zřizovaných MŠMT č. j. 37 014/2005-25
13. Úmluva o právech dítěte 104/1991 Sb.
14. Školní řád Základní š, Český Krumlov, Kaplická 151

Krizový plán školy je dokument, který obsahuje přesný návod postupu při řešení krizových situacích ve škole.

Základní škola, Český Krumlov, Kaplická 151
Kaplická 151
381 01 Český Krumlov
www.zskrumlov.cz

Na koho se můžu obrátit:

Metodik prevence: Mgr. Eva Kašáková 724 153 182

Ředitel školy, výchovný poradce: Mgr. Jana Jedličková 606 485 483

Zástupce ředitele školy: Mgr. Eva Kašáková 724 153 182

Oblastní metodik prevence: Mgr. Jakub Průcha 602 325 691

Záchranná služba: 155

Policie ČR: 158

Mgr. Skolková, Mgr. J. Nováková :728 786 662, 974 937 207

OSPOD ČK: Mgr. Zdeňka Kráková 380 766 420

Městská policie: 156

Radek Šebela 380 766 346

Hasiči: 150

SVP ČK: Mgr. Jan Tůma, Mgr. Viktorie Kušnirenková 380 712 426

Obsah:

1. Krizový plán: Šikana
2. Krizový plán: Kyberšikana
3. Krizový plán: Záškoláctví
4. Krizový plán: Vandalismus
5. Krizový plán: Krádež
6. Krizový plán: Spektrum poruch příjmu potravy, sebepoškozování, sebevražedné sklony
7. Krizový plán: Syndrom týraného dítěte – CAN
8. Krizový plán: Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus
9. Krizový plán: Krizový plán: NÁVYKOVÉ LÁTKY (alkohol, tabákové výrobky, omamné látky...)

1. Krizový plán: ŠIKANÁ

Škola má zpracovaný Bezpečný postup při šikaně.

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat jiného žáka, případně skupinu žáků. Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím moderních komunikačních prostředků, především prostřednictvím internetu a mobilu.

Existuje rozdíl mezi vyšetřováním počátečních a pokročilých stádií. Proto existují dva typy scénáře:

SCÉNÁŘ 1:

POKUD ZAMĚŠTANEC ŠKOLY ZJISTÍ INFORMACE O POČÁTEČNÍ ŠIKANĚ (stadium 1 až a počátek stadia 3) A JINÉM AGRESIVNÍM CHOVÁNÍ, JE POVINNEN POSTUPOVAT NÁSLEDOVNĚ:

- 1. Neprodleně oznámit toto zjištění metodikovi prevence a ředitelce školy.**
- 2. Následuje schůzka metodika prevence, třídního učitele, ředitele školy, případně svědků z řad zaměstnanců, a jsou dohodnuty další kroky.**
- 3. Metodik prevence, třídní učitel, výchovný poradce (podle domluvy) vedou rozhovory s obětí a svědky. Vše je zaznamenáno. Dále je nutné zjistit:**
 - Kdo je obětí, popřípadě kolik je obětí.

- Kdo je agresorem, kolik je agresorů. Kdo z nich je iniciátor – aktivní účastník šikanování.
- Co, kdy, kde a jak dělali agresori obětem.
- K jak vážným a agresivním a manipulativním projevům došlo.
- Jak dlouho šikana trvá.

4. Možný rozhovor s dalšími svědky.

5. Metodik prevence a ředitel školy provedou rozhovor s agresorem/agresory (opět je třeba vše písemně zaznamenat. Pokud je více agresorů, je možné je nechat mezi sebou konfrontovat).

6. Telefonické oznámení stavu věci rodičům:

- agresora/ů (provádí ředitel školy) → následná schůzka MP za účasti ředitele školy, výchovného poradce, třídního učitele, rodiče.
- oběti (provádí metodik prevence, třídní učitel) → následná schůzka MP za účasti výchovného poradce, třídního učitel, rodiče.

7. Potrestání agresora podle sankčního řádu školy/krizového plánu.

8. Práce se třídou, ve které k šikaně došlo – provádí třídní učitel, metodik prevence, speciální pedagog,

SCÉNÁŘ 2: POKROČILÁ NEOBVYKLÁ ŠIKANA

Pomoc u pokročilé šikany s neobvyklou formou – tzv. výbuchu skupinového násilí nebo také školního „lynčování“ má charakter krizového scénáře. V tomto případě nelze čekat na odborníka-specialistu, protože oběti jsou ohroženy na zdraví, nebo dokonce na životě a později je většinou nemožné případ vyšetřit. Jedná se o případ šikany, kdy dochází k trestnému činu

(provinění) nebo se jedná o podezření na takovýto trestný čin (provinění). Škola tuto situaci není schopna vyřešit sama. Je nutná spolupráce specializovaných institucí a policie.

POKUD JE ZAMĚSTANEC ŠKOLY SVĚDKEM ŠIKANY VE STADIU (3 až 5) NEBO JINÉHO AGRESIVNÍHO CHOVÁNÍ, JE POVINNEN POSTUPOVAT NÁSLEDOVNĚ:

1. Zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany.

2. Bezprostřední záchrana oběti (první pomoc, popř. přivolání záchranné služby), zastavení skupinového násilí (oddělení agresorů).

3. Kontaktování metodika prevence a ředitele školy, který se bezprostředně spojí s ředitelem školy a kontaktuje rodiče oběti o události. S vedením školy se domluví další postup.

4. Zabránění domluvě na křivé výpovědi

- dozor pedagogů, jiných dospělých osob
- oddělení agresorů – zajistit u všech skupin dozor a hlavně nevyslýchat.
-

5. Oznámení na policii a současně navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům (ředitel školy, metodik prevence).

6. Vlastní vyšetřování (ředitel školy, metodik prevence, třídní učitel)

- rozhovor s obětí a informátory
- nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
- rozhovor s agresory
- **NIKDY NEKONFRONTOVAT OBĚTI A AGRESORY!**

7. Spolupráce s dalšími institucemi.

8. Udělení výchovných opatření pro agresora a další práce s agresorem.

9. Práce se třídou, skupinou, ve které k šikaně došlo.

V jakém případě vyrozumět Policii ČR a OSPOD:

- Pokud má učitel jistotu, že byl spáchán trestný čin, bývá to často u pokročilé šikany.
- Jestliže má pedagog podezření, zákon určuje školskému zařízení za povinnost nahlásit tuto skutečnost obecnímu úřadu, tedy sociálnímu pracovníkovi z orgánu sociálně právní ochrany dětí (dále OSPOD).
- V případě, že rodiče odmítají spolupracovat se školou a opakovaně se odmítají zúčastňovat výchovných komisí, je škole povinná vyrozumět OSPOD.

Opatření, která škola přijímá v souvislosti s řešením šikanování:

- Napomenutí, důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
- Snížení známky z chování
- Doporučení zákonnému zástupci obětí i agresorů návštěvy v ambulantním oddělení střediska výchovné péče pro děti a mládež (SVP).

V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Doporučení zákonnému zástupci na dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu. Podání návrhu orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření, či ústavní výchovy, s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
- Vyrozumění policejního orgánu, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování.

2. Krizový plán: KYBERŠIKANA

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT (informačních komunikačních technologií), zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrožit, ublížit mu. Podobně jako u šikany tváří v tvář se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určuje její závažnost.

Kdo řeší:

U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy, školní metodik prevence s výchovným poradcem, třídním učitelem, se školským poradenským zařízením.

Postup při řešení šikany (metodik prevence, třídní učitel, ředitel školy)

1. Zajistit ochranu oběti. Kontaktovat operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu atd.
2. Zajistit dostupné důkazy.
3. Důkladně vyšetřit (NE KONFRONTACE OBĚTI A AGRESORA) a žádat odbornou pomoc – vyšetřit všechny souvislosti se zjištěným incidentem. Zajistit si podporu a pomoc externího pracovníka (IT expert, PPP, policie...).
4. Informovat rodiče oběti a rodiče kyberagresora. Poučit rodiče o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, pedagogicko-psychologická poradna, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany nespadají do kompetence školy.

Výchovná opatření (míru zhodnotí metodik prevence, výchovný poradce, ředitel školy):

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování.

3. Krizový plán: ZÁŠKOLÁCTVÍ

Za záškoláctví („chození za školu“) je považována neomluvená absence žáka (absenci žáka omlouvá pedagog, nikoliv rodič, a to na základě písemné žádosti zákonného zástupce či plnoletého žáka, vždy v souladu s pravidly školy o omlouvání absence) základní či střední školy ve škole. Jedná se o přestupek, kterým žák úmyslně zanedbává školní docházku. Je chápáno jako porušení školního řádu (pravidel stanovených školou), současně jde o porušení školského zákona, který vymezuje povinnou školní docházku.

- **Pravé záškoláctví** – žák se ve škole neukazuje, ale rodiče si myslí, že do školy chodí.
- **Záškoláctví s vědomím rodičů** – na této formě se podílí několik typů rodičů, jejichž hlavními charakteristikami je buď odmítavý postoj ke škole, nebo přílišná slabost ve vztahu k dítěti či závislosti na pomoci a podpoře dítěte v domácnosti.
- **Záškoláctví s klamáním rodičů** - existují děti, které dokážou přesvědčit rodiče o svých zdravotních obtížích, pro které nemohou jít do školy, a rodiče jim absenci omlouvají pro tyto zdravotní důvody, tento typ záškoláctví je však obtížně rozlišitelný od záškoláctví s vědomím rodičů.
- **Odmítání školy** – některým typům žáků činí představa školní docházky psychické obtíže.

Kdo řeší a s kým spolupracuje:

O každém podezření na výskyt daného jevu musí být vždy informován ředitel školy.

Školní poradenské pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce)

OSPOD, POLICIE České republiky

Jak postupovat - vyšetření příčin záškoláctví

1. Rozhovor s dítětem - žákem

- porozumět individualitě dítěte
- nutné komunikovat přátelsky, bez hodnocení a odsuzování
- hovořit zásadně o konkrétním chování, bez nálepkování dítěte
- nezjišťovat věcnou stránku problému, ale jak ho dítě prožívalo
- zajímat se, jak dítě svoje chování vidí s odstupem, co si o něm myslí teď
- společně hledat cesty k nápravě
- má-li dítě dobrou vůli chovat se lépe, připravit mu pro to podmínky v rodině i ve škole (tato dobrá vůle nesmí být promarněna)

2. Rozhovor s rodiči

- vyjádřit porozumění jejich emocím
- vést je k oddělování osobnosti dítěte od jeho konkrétního chování
- vést k porozumění motivaci chování dítěte
- co rodiče mohou, nebo dokonce musí udělat ke zlepšení situace
- na konci rozhovoru vždy shrnout, co bylo dohodnuto
- dohodnout se na následném sezení k reflexi, jak dohodnutá opatření fungují, případně k hledání dalších možností.

3. O události provést zápis

Kdy informovat Policii České republiky OSPD

- Neomluvenou nepřítomnost **do součtu 10 vyučovacích hodin** řeší se zákonným zástupcem žáka třídní učitel formou pohovoru, na který je zákonný zástupce pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka, způsob omlouvání jeho

nepřítomnosti, upozorní na povinnost stanovenou zákonem a seznámí zákonného zástupce s možnými důsledky v případě nárůstu neomluvené absence. O pohovoru provede zápis, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem. Zákonný zástupce zápis podepíše a obdrží kopii. Odmítnutí či převzetí zápisu se do zápisu zaznamenává.

- Pokud má žák **víc než 10 neomluvených hodin**, svolává ředitel školy školní výchovnou komisi. Podle závažnosti absence žáka se jí účastní: **ředitel školy, zákonný zástupce, třídní učitel, výchovný poradce, zástupce OSPODu, školní metodik prevence, zástupce rady školy (pokud byla zřízena)**, popř. další odborníci. O průběhu a závěrech jednání se provede zápis, který zúčastnění podepíší. Neúčast nebo odmítnutí podpisu zákonnými zástupci se v zápise zaznamenávají. Každý účastník jednání obdrží kopii zápisu. **Škola zasílá oznámení o zanedbání školní docházky s náležitou dokumentací** (např. kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka k návštěvě školy, kopii zápisu z pohovoru, písemné vyjádření výchovného poradce, kopii písemného pozvání zákonných zástupců žáka na výchovnou komisi, kopii zápisu o jednání výchovné komise atp.) **OSPODu** V rámci sociálně-právní ochrany se dětmi a mladistvými s opakovanými poruchami závažného rázu zabývají **kurátoři pro děti a mládež**. Jejich úkolem je v tomto případě řešení případů záškoláctví ve spolupráci s rodiči a se školou. Postupují mj. podle zákona č. 359/1999Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.
- V případě **opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku**, následuje hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR. Problematika záškoláctví je obsažena přímo v trestním zákoně (trestné činy proti rodině a mládeži), nově se uvádí v trestním zákoníku Trestné činy proti rodině a dětem.
- Pokud má žák **více zameškaných hodin, které jsou sice omluvené**, ale učitel má podezření na skryté záškoláctví, může tuto informaci konzultovat s OSPODem.

Výchovná opatření (míru zhodnotí metodik prevence, výchovný poradce, ředitel školy):

- Napomenutí třídního učitele
- Důtka třídního učitele

- Důtka ředitele školy
- Snížená známka z chování

4. Krizový plán: VANDALISMUS

Vandalismus ve školním prostředí se projevuje ničením školního majetku nebo jeho poškozováním a ničením majetku ostatních žáků a žákyň, případně dalších členů školní komunity.

Jedná se buď o významné útoky na věci, které mají za následek jejich úplné zničení (ulomené části nábytku, prokopnuté dveře, utržené vodovodní kohoutky, utrhané hadice od hasicích přístrojů, zničené školní pomůcky...), nebo významné poškození (čmáranice a nápisy na zdech apod.)

Důvody pro takové chování jsou nejrůznější a pro vypořádání se s jevem je třeba se jimi zabývat v každém konkrétním případě. Jestliže se jedná o záměr a cíl, pak je třeba použít vůči žákyni/žákovi jiné opatření, než když se jedná o snahu na sebe upozornit, vyrovnat se spolužákům a spolužačkám nebo o následek šikany či její doprovodný projev.

- Každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil. Proto bude po něm škola požadovat náhradu. U škod, které se dají nahradit tak, že je opraví sám žák nebo žákyně, je preferován tento způsob náhrady škody. Případně může škodu nahradit jeho zákonný zástupce.
- Pokud vznikne škoda na školním majetku, je potřeba **sepsat** o celé záležitosti **záznam** (kdo, kdy, kde, jak, proč, čím...). VŽDY JE INFORMOVÁN ředitel školy, metodik prevence, výchovný poradce, třídní učitel.

Kdy hlásit rodičům?

- V případě, kdy způsobená **škoda je nepatrná nebo malá** (dle platného trestního zákoníku činí výše škody nikoliv nepatrné 5.000,- Kč), je třeba věc oznámit rodičům tehdy, jestliže **dítě věc poškodilo úmyslně a nejeví žádnou snahu o nápravu.**
- V případě škod **většího rozsahu nebo škod na majetku někoho třetího** (spolužák, cizí osoby v průběhu školní exkurze atd.) **oznamujte rodičům vždy.**

Kdy hlásit policii?

- V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.

Kdy hlásit na OSPOD?

- V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek.

Výchovná opatření (míru zhodnotí metodik prevence, výchovný poradce, ředitel školy):

1. Napomenutí třídního učitele – drobné poškozování školního majetku
2. Důtka třídního učitele – pokud žák i nadále pokračuje ve svém chování nebo se dopustil závažnějšího přestupku
3. Důtka ředitele školy – žák pokračuje v přestupcích nebo závažně porušil školní řád.

5. Krizový plán: KRÁDEŽ

Krádež je takové jednání, při kterém se někdo zmocní věci, která není jeho, a to za účelem si ji ponechat, používat ji apod., aniž by s tím majitel věci souhlasil nebo o tom byl informován. Předmětem krádeže bývá de facto cokoliv, co někdo může potřebovat. Hmotná škoda není vždy rozhodující, protože pro majitele mají některé předměty osobní a emocionální hodnotu. V případě krádeží není rozhodujícím situačním faktorem čas jako v případě vandalismu, ale příležitost. Většinou se kradou věci volně položené a nezabezpečené. Čím menší předmět je a čím je cennější nebo zajímavější, tím je pro zloděje lákavější.

Postup při řešení krádeže:

1. Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě, by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s ředitelem školy.
2. S náhradou způsobené škody postupujte jako u vandalismu. Preferujte nápravu vztahu mezi poškozeným a zlodějem – trvejte na tom, aby zloděj věc vrátil přímo poškozenému, omluvil se a nabídnul za své chování nějakou kompenzaci.
3. Zákonné zástupce zloděje vyrozumívejte vždy až poté, kdy budete přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly, a to zejména v případě menších dětí.
4. O krádeži a jejím šetření proveďte záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti: kdo – kdy – kde – jak – proč – čím...

U každého podezření o výskytu daného jevu musí být vždy informován ředitel školy/školní poradenský tým.

Dále tuto situaci řeší:

- Školní poradenské pracoviště (školní metodik prevence, výchovný poradce, speciální pedagog) → (pedagogicko-psychologická poradna), OSPOD , Policie České republiky.

Kdy hlásit rodičům?

- Rodičům poškozeného vždy ihned, rodičům zloděje rovněž vždy, nicméně mělo by tomu předcházet precizní zjištění příčin. Celá řada dětí krade proto, že je někdo krást poslal a oni z něj mají strach. Není to sice o nic menší krádež, ale je to informace, kterou by rodič měl vědět také.

Kdy hlásit policii?

- V případě, kdy je škoda nikoliv nepatrná, nikdo nejeví snahu o nápravu a škola není vlastními silami schopná domoci se takové nápravy. Musí se jednat o úmyslné zcizení, poškození nebo zničení věci. Hlásíte také tehdy, jestliže o to žádá poškozený nebo poškozená nebo jejich zákonní zástupci.
- **Důležité upozornění** - škola a školské zařízení není orgán činný v trestním řízení, takže nemůže nic vyšetřovat. Pokusy o „vyšetřování“ ze strany školy mohou nenapravitelně ovlivnit další vyšetřování Policie České republiky.

Výchovná opatření (míru zhodnotí metodik prevence, výchovný poradce, ředitel školy):

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

6. Krizový plán: SPEKTRUM PORUCH PŘÍJMU POTRAVY, SEBEPOŠKOZOVÁNÍ, SEBEVRAŽEDNÉ SKLONY

Poruchy příjmu potravy (dále PPP) se často rozvíjejí pomalu a nenápadně, ztracené v nevhodných jídelních návycích vrstevníků a rodiny. Mentální anorexie začíná nejčastěji ve věku třinácti až osmnácti let, mentální bulimie obvykle mezi patnáctým až pětadvacátým rokem věku. PPP patří mezi nejčastější problémy dospívajících dívek a mladých žen.

Poruchy příjmu potravy mohou způsobovat řadu zdravotních komplikací, které souvisejí především s váhovým úbytkem a nedostatečnou výživou nebo jsou důsledky zvracení, nadužívání projímadel nebo diuretik.

K rozvoji PPP dochází v případě, že více či méně disponovaný jedinec je vystaven vlivu faktorů, které mohou vést k držení diet, a současně některým dalším vlivům, které jsou nebezpečné z hlediska rozvoje jiných duševních poruch.

Sebepoškozování je záměrné a opakované ubližování si ve snaze vypořádat se s nepříjemnými duševními stavy. Projevuje se zraňováním vlastního těla a je signálem vážného psychického problému, jenž postižený nedokáže zvládnout jiným způsobem.

Kdy, koho a v jakém případě informovat, pokud vznikne u žáka podezření:

1. V případě podezření na sebepoškozování žáka kontaktuje pedagogický pracovník školního metodika prevence nebo výchovného poradce
2. Třídní učitel, výchovný poradce a metodik prevence projednají situaci a kontaktují zákonné zástupce (ZZ informovat vždy, když dítě výrazněji zhubne, opakovaně bylo přistiženo, že zvrací (stačí informace od vrstevníků), sebepoškozuje se.
3. Motivovat dítě a zákonné zástupce návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance

4. Pokud rodiče odmítají řešit situaci, oznámit tuto situaci ošetřující dětské lékařce, popř. OSPOD.

5. O události proveďte zápis

Možnosti a limity pedagoga

Učitel není terapeut, zprostředkuje ale dítěti a rodině zpětnou vazbu o některých jídelních zvyklostech dítěte, může pomoci předcházet šikaně pro fyzický vzhled a výkon (zejména učitelé tělocviku), doporučit, popř. zprostředkovat kontakt s psychologem nebo lékařem. Opatrně se pouštět do oblasti „zdravé výživy“ a redukce hmotnosti (doporučení mohou být jednostranně, přehnaně interpretována).

Sebevražedné tendence:

a) Žák o sebevraždě mluví (případně píše, telefonuje apod.)

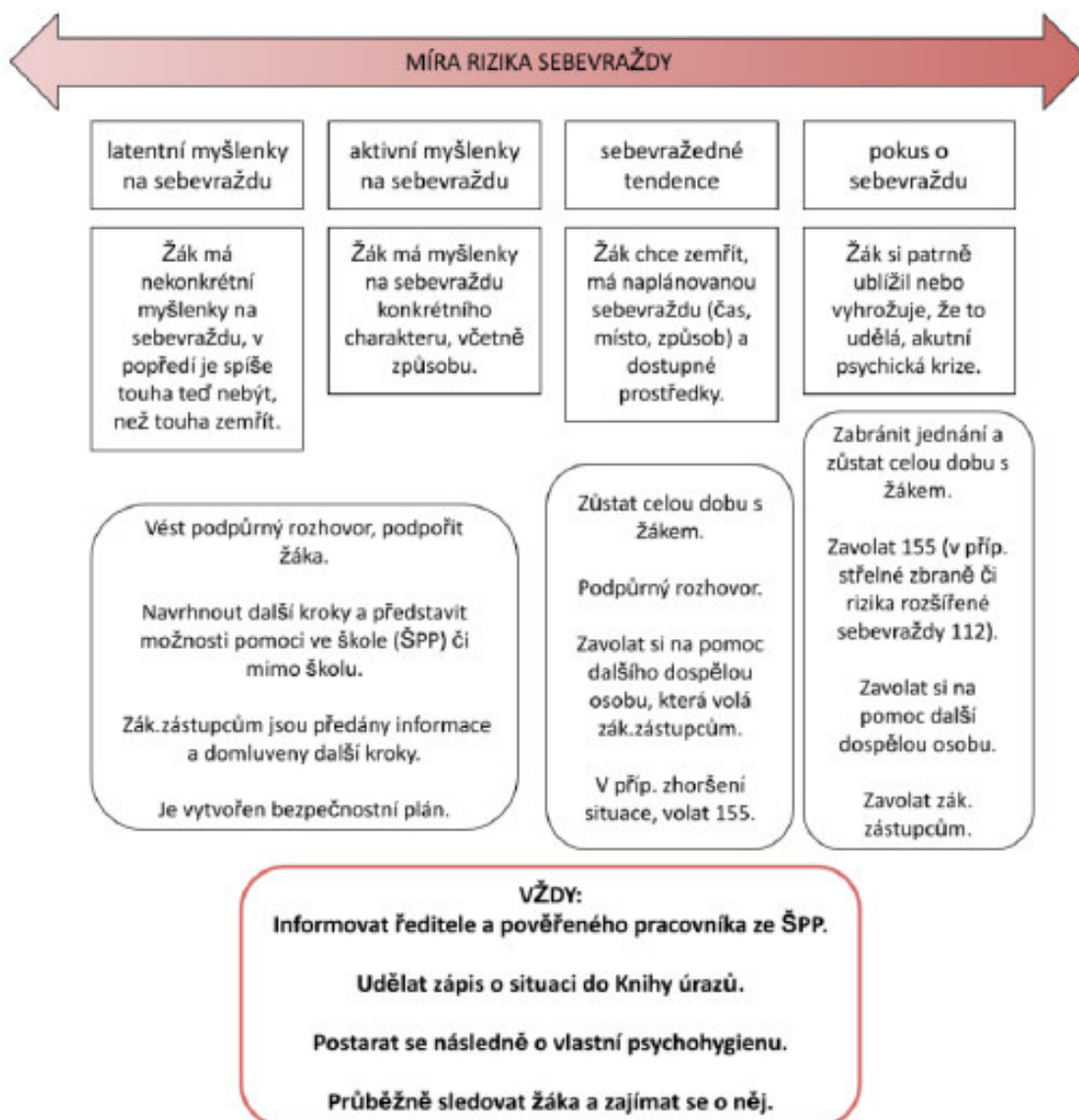
- 1) K celé situaci přistupovat velmi diskrétně.
- 2) Žák přichází s problémem sebevražedné povahy, příslušný pedagog nabídne konzultaci u školního metodika prevence nebo výchovného poradce.
- 3) Spolužák přichází s problémem, že se mu žák svěřil se sebevražednými tendencemi, příslušný pedagog nabídne konzultaci u školního metodika prevence nebo výchovného poradce.
- 4) V případě odmítnutí konzultace příslušný pedagog informuje žáka o nutnosti spolupráce se zákonnými zástupci.
- 5) Telefonicky informuje zákonného zástupce, aby si žáka vyzvedl.
- 6) Pokud zákonný zástupce odmítne, posoudit aktuální riziko a odeslat žáka, event. i proti vůli zákonných zástupců, do spádového psychiatrického zařízení (s doprovodem).
- 7) Stanovit jasně hranice a pravidla na půdě školy – škola řeší tuto situaci na půdě školy.
- 8) O události proveďte zápis.

b) Žák již učinil kroky vedoucí k sebevraždě (spolykal léky, má u sebe prostředky ke spáchání tohoto činu, otevřeně mluví o přesně naplánovaném postupu apod.)

- 1) Kterýkoliv zaměstnanec školy neprodleně volá rychlou záchrannou službu.
- 2) Následně kontaktuje školního metodika prevence, výchovného poradce a ZŘTV.
- 3) O události provedte zápis.

V případě, že se bude jednat o předchozí situace uvedené v bodě a) i b) v době mimo výuku a akce pořádané školou, jedná učitel jako občan podle Občanského zákoníku

7. Syndrom týraného dítěte – CAN

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte (**CAN** - **C**hild **A**buse and **N**eglect). Jde o jakoukoliv formu týrání, zneužívání a zanedbávání dětí, která je pro naši společnost nepřijatelná. Statistiky uvádějí, že CAN v ČR trpí v současné době 1 – 2 % dětské populace, což představuje 20 – 40 tisíc dětí. Dítě nejčastěji poškozuje jeho rodiče a další členové rodiny, pokud jsou k dítěti necitliví a bezohlední a pokud je podřizují nebo využívají k uspokojení vlastních potřeb. Takové chování můžeme chápat jako zneužití fyzické síly nebo psychické nadřazenosti a moci dospělého nad podřízeným a závislým dítětem.

Kdo řeší a s kým spolupracuje:

U každého podezření na výskyt daného jevu musí být vždy informován ředitel školy, školní metodik prevence s výchovným poradcem, třídním učitelem, pediatrem, orgánem sociálně právní ochrany dítěte.

Cíl intervence

Cílem musí být předejít vzniku traumatizace dítěte, zabránit pokračování a zabránit rozvoji dlouhodobých zdravotních, sociálních a psychologických následků.

Jak postupovat při podezření na CAN:

1. Prvním, co musí učitel udělat, je vůbec všimnout si a odhalit to, že dítě nese nějaké stopy týrání (zhoršení prospěchu – žákovi je jedno, jakou známku dostane, veselý žák → úzkostný žák, problémy ve vztazích s ploužáky, agresivní chování, změny v pravidelných návycích stravování, spaní, tělesné známky týrání...).

2. Navázání osobního kontaktu s žákem, rozhovor s žákem (nejlépe třídní učitel)

- Pokud se nedaří navázat kontakt, je dobré kontaktovat pedagogicko-psychologickou poradnu.

- Jednou z možností je, že učitel žákovi, který se nechce se svým problémem svěřit, doporučí, aby se obrátil na Linku bezpečí. Dítě si může o svém problému po telefonu popovídat anonymně a záleží jen na něm, zda se během rozhovoru stane důvěřivějším a sdělí na sebe kontakt.
- Komunikace s ostatními spolužáky nebo sourozenci, zda o příčině problémů nevědí něco bližšího.

3. *Rozhovor s rodičem*

- V první fázi by měl učitel po rodiči chtít, aby pouze okomentoval problémy, které učitel u dítěte vyzoroval. Může tak i zjistit skutečnou příčinou žákova neobvyklého chování. Anebo může být zájem školy o osud žáka pro zákonného zástupce dostatečnou výstrahou k tomu, aby si uvědomil, že další ubližování dítěti bude mít pro něj vážné následky. Také může z chování rodiče nepřímo poznat, zda v rodině k týrání nedochází.

4. *Spolupráce s odborníkem*

- **Lékař** – Pediatr si přeje, aby dítě přišlo v doprovodu rodiče.
- **PPP** – Prioritou je pomoci dítěti za každou cenu.
- **OSPOD** – podezření na týrání žáka → situace se nezlepšuje, komunikace s rodiči k ničemu nevede.
- Týrání svěřené osoby dle ustanovení § 198 trestního zákoníku spadá mezi trestné činy vyjmenované jak v nepřekažení trestného činu (§ 367 TZ), tak v neoznámení trestného činu (§368 TZ). Tím, že nekontaktujeme-li orgány činné v trestním řízení v případě, že už jsme se hodnověrným způsobem dozvěděli o týrání svěřené osoby, můžeme být sami pachatelé trestných činů nepřekažení trestného činu a neoznámení trestného činu.

Jak řešit sexuální zneužívání:

Sexuální zneužívání – je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneuživatele. Pohlavní zneužívání je závažným trestným činem proti lidské důstojnosti, na který se vztahuje povinnost překazít jej (v souladu s trestním

zákoníkem). Překazit znamená, že zabráníte páchání nebo dokončení takového jednání (oznámit orgánům činným v trestním řízení).

Prvotní informace – oznámení MP → řediteli – kontaktování policie a orgánu sociálně-právní ochrany dětí.

Dítě se svěří osobně:

1. Uvědomit si, že jde o velmi citlivou záležitost.
2. Seznámit s tím ředitele školy, metodika prevence a třídního učitele (pokud se mu nesvěřil žák osobně).
3. Pokud se zneužívání dopouští rodič, není žádoucí informovat ho o tom, že se vám dítě svěřilo.
4. Komunikovat s dítětem – podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii.
5. Vhodně dítěti sdělit, že skutečnost musí být ohlášena na policii.
6. Ohlášení na policii.
7. Ocenit dítě, že za vámi přišlo, a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách.
8. Jestliže dítě nechce, aby věc byla ohlášena, situaci konzultujte s odborníkem, ale od oznámení události vás to nesmí odradit.

Informace pochází od spolužáků nebo z jiných zdrojů

Nejprve přemýšlejte, jestli tomu nasvědčuje i vaše pozorování. Pokuste se s dítětem navázat rozhovor, ale do ničeho ho nenuťte. Prostředníkovi řekněte, že je důležité, aby za vámi přišlo zneužívané dítě samo. Nevyšetřujte a nijak nepátrejte. Jestliže si nejste jistí, oznamte věc orgánu sociálně-právní ochrany, který ji prošetří.

8. Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus

Za extremistické chování lze považovat takové, které je vědomě konáno ve prospěch politických, náboženských a etnických hnutí a ideologií, které směřují proti základům demokratického ústavního státu. U žáků se zpravidla jedná pouze o dílčí postoje a formy podpory, které mají často pouze slabý ideologický základ.

Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozují.

Xenofobní chování je takové, které na základě subjektivně stanovených prvků cizosti (jinakosti) vyvolává obavy ze subjektů, které jsou jako cizí pojmány, a v krajních případech může vést k jejich poškozování, což vyvolává protireakci.

Antisemitské jednání je takové, které poškozují objekt židovského charakteru.

Kdo řeší:

O výskytu daného jevu musí být informován ředitel školy, metodik prevence, třídní učitel
→ určení dalšího postupu.

Jak postupovat při řešení:

1. Zjistit hloubku extremistického přesvědčení či rasistických, xenofobních anebo antisemitských postojů u jednotlivců a zjistit jejich případné vazby na extremistickou scénu mimo školu.
2. Zjistit rozšíření uvedených postojů v kolektivu, třídě, škole.
3. Vyvolat diskusi o problémech souvisejících s uvedenými postoji s cílem odhalit jejich příčinu.
4. Okamžitě a razantně vystoupit proti projevům intolerance mezi žáky vyvolanými uvedenými postoji a názory.
5. Zaměřit výuku na tyto problémy. Pozvat experty k diskusi s žáky/studenty.
6. Informovat rodiče.

V případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účasti žáka v extremistické partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým, antisemitským podtextem.

7. Informovat Policii České republiky.

V případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost a na takto motivované vážnější formy násilí. .

Výchovná opatření (míru zhodnotí metodik prevence, výchovný poradce, ředitel školy):

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování.

9. Krizový plán: NÁVYKOVÉ LÁTKY (alkohol, tabákové výrobky, omamné látky...)

Alkohol je v Evropě nejrozšířenější návykovou látkou. Rozšířenost pití alkoholu má hluboké společenské a kulturní kořeny. Alkohol je legální drogou, přičemž její dostupnost je v různých zemích upravena odlišně. V České republice je podle zákona možné podávat a prodávat alkohol zletilým osobám, tj. od 18 let věku.

Nález alkoholu ve škole:

a) Nalezený alkohol v prostorách školy:

1. Nepodrobují se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. Oznámení vedení školy.
3. Uložení u vedení školy pro případ důkazu.
4. Provede se stručný záznam (třídní učitel, metodik prevence – datum, čas a místo zajištění alkoholu, příp. se uvede jméno svědka).

b) Zadržení alkoholu u žáka:

1. Nepodrobuje se žádnému testu ke zjištění jeho chemické struktury.
2. Nálezce oznámí nález vedení školy a zajistí uložení alkoholu u vedení školy.
3. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností pedagogický pracovník posoudí, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí.
4. V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči, volá lékařskou službu první pomoci.
5. Provede se záznam s vyjádřením žáka (pokud toto jeho stav dovoluje).
 - Záznam obsahuje/datum, místo, čas, jméno žáka- podpis žáka, v případě, že odmítne, uvede pracovník školy tuto skutečnost do zápisu, záznam obsahuje minimálně 2 častníky z řad pedagogů jako svědků.
6. Záznam se uloží do agendy metodika prevence.
7. Vyrozumění zákonného zástupce, v případě opakování – oznámení na OSPOD.
8. V případě, že alkohol obsahuje i jiné příměsi, předat tekutinu přivolanému lékaři.
9. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných žáků k užívání alkoholických nápojů.
10. Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

Závislost **na tabáku** je nejčastější ve formě cigaret, v poslední době vodních dýmek. Méně časté jsou u nás dýmky a doutníky či jiné exotické formy. Návykovou drogou je nikotin.

Nález tabákových výrobků ve škole:

1. Při přistižení žáka je primárně nutné mu zabránit mu v další konzumaci.
2. Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit.
3. Pedagogický pracovník o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka.
4. Záznam založí školní metodik prevence do své agendy.
5. Třídní učitel informuje zákonného zástupce o porušení zákazu kouření. Při opakování vyrozumí škola orgán-sociálně právní ochrany obce s rozšířenou působností.

Užívání omamných a psychotropních látek (dále OPL) lze považovat za rizikové chování, na kterém se podílí mnoho faktorů. Vydefinování rizikových faktorů pomáhá najít vhodné a účinné intervence a předcházet hlubším negativním dopadům, které ovlivňují rozvoj osobnosti a uplatnění mladého člověka v životě.

Jak postupovat při nález OPL:

a) Nález OPL v prostorách školy:

1. Látku nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury a ihned informuje vedení školy.
2. V přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas a místo nález. Ředitel školy nebo jeho zástupce obálku přelepí, přelep, opatří razítkem školy a svým podpisem a uschová do školního trezoru. O nález vyrozumí Policii České republiky, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

b) Nález látky, kterou považujeme za OPL, u žáka:

1. Zabavenou látku nepodrobuje žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. POKUD VZNIKNE PODEZŘENÍ, ŽE ŽÁK JE POD VLIVEM OPL:
 - Pedagogický pracovník posoudí, zda žákovi nehrozí nějaké nebezpečí.
 - Pokud je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a přivolá lékařskou službu první pomoci.
 - Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, ihned vyrozumí vedení školy.
 - Ředitel školy informuje zákonného zástupce, že žák konzumoval OPL ve škole a je neschopen výuky. V případě, že zákonného zástupce nelze kontaktovat, vyrozumí škola OSPOD a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně právní ochrany vyžadovat pomoc.
3. O nález ihned uvědomit metodika prevence → vedení školy.
4. O nález sepiše metodik prevence stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena (datum, místo a čas nález a jméno žáka). Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka

nalezena nebo který látku odevzdal. V případě, že žák podepsat odmítá, uvede pedagogický pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru je přítomen ředitel školy nebo jeho zástupce. Zápis záznamu založí metodik prevence do své agendy.

5. Ředitel školy nebo jeho zástupce o nález vyrozumí Policii České republiky, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

6. Ředitel školy vyrozumí zákonného zástupce žáka.

7. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají zajištěnou látku výše uvedeným postupem přivolanému lékaři. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie České republiky.

c) Podezření, že má žák OPL:

1. Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence Policie České republiky.

2. Bezodkladně vyrozumět Policii ČR, zkontaktovat s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.

3. Žáka izolovat od ostatních žáků a do příjezdu Policie České republiky je nutné mít ho pod dohledem.

4. U žáka v žádném případě neprovádět osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

Kdo s kým spolupracuje:

- Vždy řeší: ředitel školy, výchovný poradce, metodik prevence, třídní učitel.
- Vždy informovat rodiče.
- Je vhodné informovat i dětského lékaře.
- V případě, kdy spolupráce s rodiči není efektivní a dítě je ohroženo, má škola povinnost obrátit se na OSPOD s upozorněním na možné ohrožení výchovy dítěte (ustanovení § 201 zákona č. 40/2009 Sb.). Škola má povinnost oznamovat (dle § 10 zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí a mládeže) OSPOD, že jde o děti, které jsou ohroženy a jsou uvedeny v § 6 tohoto zákona.

- V případě užití OPL informovat i Policii České republiky.

Výchovná opatření (míru zhodnotí metodik prevence, výchovný poradce, ředitel školy):

1. Napomenutí třídního učitele
2. Důtka třídního učitele
3. Důtka ředitele školy
4. Snížená známka z chování

Platnost tohoto dokumentu je od 1. září 2025.

Mgr. Eva Kašáková
metodik prevence, ZŘŠ

Mgr. Jana Jedličková
ředitelka školy, VP